

Ra'no BEGMATOVA,

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti dotsenti, f.f.n

E-mail: rano@rambler.ru

Dilrabo MAMATAYEVA,

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti o'qituvchisi

O'zDJTU dotsenti, f.f.n L. Xaliyarov taqrizi asosida

THE IMPORTANCE OF THE STRATEGY OF TOLERANCE IN ENSURING COOPERATION IN COMMUNICATION OF GERMAN SPEAKERS

Annotation

This article examines the role of the tolerance strategy for achieving cooperation in dialogue between native speakers of German language. At the same time, there are two tactics that are often found in communication between representatives of these people: increasing the status of the speaker and not paying attention to mistakes.

Key words: Verbal communication, native speakers of German, ensuring cooperation, tolerance strategy, tactics.

ЗНАЧЕНИЕ СТРАТЕГИИ ТОЛЕРАНТНОСТИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ КООПЕРАЦИИ В РЕЧЕВОМ ОБЩЕНИИ НОСИТЕЛЕЙ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА

Аннотация

В данной статье рассматривается роль стратегии толерантности для достижения сотрудничества в диалоге между носителями немецкого языка. При этом выделяют две тактики, часто встречающиеся в общении представителей немецкого народа: повышение статуса говорящего и не обращать внимание на ошибки.

Ключевые слова: Речевое общение, носители немецкого языка, обеспечение кооперации, стратегия толерантности, тактики.

NEMISZABON SO'ZLOVCHILAR NUTQIY MULOQOTIDA KOOPERATSIYANI TA'MINLASHDA TOLERANTLIK STRATEGIYASINING AHAMIYATI

Аннотация

Ushbu maqolada nemiszabon so'zlovchilari orasida bo'lib o'tadigan muloqot davomida kooperatsiyaga erishish maqsadida tolerantlik strategiyasi qo'llanilishining o'rni to'g'risida so'z yuritilgan. Bunda nemis xalqi vakillari muloqotida ko'p uchragan ikki taktika: so'zlovchining mavqeini ko'tarish hamda xatoga ko'z yumish kabilar ajratilgan.

Kalit so'zlar: Nutqiy muloqot, nemiszabon so'zlovchilar, kooperatsiyani ta'minlash, tolerantlik strategiyasi, taktikalar.

Kirish. Lingvistik kooperatsiya mavzusi tilshunoslikda nutqiy muloqot jarayonini o'rganishda alohida ahamiyat kasb etadi. Kommunikativ strategiya va taktikalar ushbu jarayonning asosiy unsurlari hisoblanadi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Strategiyalarning asosiy vazifasi nutqiy jarayonlarni "boshqarish, prognoz qilish va rejalashtirish" kabi jarayonlarni o'z ichiga olishi belgilanganligi ushbu strategiyalarning universal mohiyatidir [1], chunki ular har qanday kommunikativ vaziyatda samarali muloqotni ta'minlash uchun moslashuvchan yondashuvlarni talab qiladi. Ye.A. Kuznetsovaning ta'kidlaganidek, strategiyalar muhitga va maqsadga qarab turlicha bo'lishi mumkin [2], ular ma'lum bir ssenariy yoki vaziyatga moslashgan holda ishlab chiqiladi.

Tolerantlik – bu kooperatsiyani ta'minlashga xizmat qiluvchi, boshqa shaxsga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lish strategiyasi bo'lib, suhbatdoshning fikrlariga, qarashlariga va xatti-harakatlariga bag'rikenglik bilan yondashishni anglatadi. Bu strategiya insonlar o'rtasidagi o'zaro tushunishni mustahkamlaydi va nizolarning oldini olishga yordam beradi.

Ijtimoiy fanlarda tolerantlik tushunchasi boshqa shaxslarning dunyoqarashi, hayot tarzi, xulq-atvori va urf-odatlariga nisbatan sabr-bardoshli, chidamli bo'lishni izohlab kelsa-da, biroq, tolerantlik tushunchasi loqaydlik yoki beparvolik ma'nosini kasb etmaydi, chunki tolerantlik boshqa insonlarning qarashlarini, hayot tarzini to'liq qabul qilish emas, balki ularga o'z dunyoqarashlaridan kelib chiqqan holda yashash huquqini berish demakdir. Madaniyatlararo aloqalarda boshqa madaniyatlarining urf-odatlarini, xulq-atvori va boshqa jihatlarning o'ziga xos xususiyatlarini e'tirof etish va ularga nisbatan tolerantlikni shakllantirish zarurdir. Zero, tolerantlik – o'z pozitsiyasining mustahkamligiga ishonch, o'z dunyoqarashini

1-chizma

Nemis tilida kooperatsiyani ta'minlovchi tolerantlik strategiyasining taktikalari

boshqalar bilan solishtirishdan qo'rqmaslik va ma'naviy raqobatdan qochmaslik, turli g'oyalar va qarashlarga ochiqlik belgisi. Madaniyatlararo muloqotda suhbatdoshning nutqidagi xatolarga ko'z yuma olish, zarur bo'lganda ularni tuzatish hamkorlik jarayonining silliq va uzluksiz davom etishini ta'minlovchi omillardan biridir.

Tilshunoslikda tolerantlik lingvokulturologik, sotsiolingvistik va kommunikativ kategoriya sifatida tadqiq etiladi. Lingvistik tolerantlik deganda shaxsning o'zidan farq qiladigan boshqa insonlar bilan muloqotda verbal va nonverbal nutq vositalarining majmuasidan foydalanishi tushuniladi. Shu nuqtai-nazardan tolerantlik samarali muloqotning asosidir. Tolerantlik insonning o'zini tutish paradigmasini shakllantirgani uchun reguliyativ vazifani bajaradi. Tolerantlikning kommunikativ kategoriya sifatida tasniflanishi uning kognitiv, pragmatik va etik asoslarga tayanishini ko'rsatadi. Kognitiv asos begonalik kategoriyasi, ya'ni o'zimizniki-begona qarama-qarshiligi va o'ziga xoslik tushunchalarini o'z ichiga olganligi bois kommunikant tomonidan o'z davri boshqa guruhlardan ajratiladi va chegaralanadi hamda jarayon biz, bizniki va siz, sizniki, ular, ularniki kabi olmoshlarning qo'llanilishi orqali amalga oshiriladi. O'zini boshqalardan keskin va qo'pol tarzda ajratish muloqotda ziddiyatlarni keltirib chiqarishi mumkin. Tolerantlikning pragmatik asosi suhbatdoshlarning muloqot jarayonidagi xatti-harakatlari va munosabatlarini ifodalaydi. Tolerantlikning etik asosi esa motivatsiyani anglatadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Nemis tilida kooperatsiyani ta'minlovchi tolerantlik strategiyasining taktikalari 1-chizmada ko'rsatilgan. Ushbu chizma tolerantlik strategiyasining ikki asosiy taktikasini, ya'ni xatoga ko'z yumish va mavqeini ko'tarish taktikalarini aks ettiradi (Qarang: 1-chizma).

Xatoga ko'z yumish

Mavqeiini ko'tarish

Tahlil va natijalar. 1-chizmada ko'rsatilgan taktikalar tolerantlik strategiyasining muhim qismlaridir. Xatoga ko'z yumish taktikasi suhbatdoshning xatolariga e'tibor bermaslikni va ularni kechirish, suhbatdoshga hurmat bilan munosabatda bo'lish va uni qo'llab-quvvatlash orqali kooperatsiyani mustahkamlaydi. Mavqeiini ko'tarish taktikasi ham suhbatdoshga nisbatan hurmatni ifodalash va kooperatsiyani ta'minlashga yordam berishga yshnaltirilgan, biro'i uning mohiyati suhbatdoshning ijobiy jihatlari ta'kidlash va uning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga qaratilgan.

1. Xatoga ko'z yumish taktikasi. Dialogimizni tahlil qilar ekanmiz, shunga amin bo'lamizki, kooperatsiyani ta'minlanishida lingvistik tolerantlikning ham o'z o'ri mavjud.

Misol-1 (M-Mirzoxid, o'zbek blogeri. G-Gerxard, nemis jurnalisti). [4]

M.: Jawohl, Ja, Servus mein Lieber Gerhard!

G.: Ja, grüße Gott! Sagt bei uns in Bayern, liber Mirso!

M.: Bayerische Manner sagen so!

G.: Ich freue mich, dass du heute hier bist in München.

M.: Danke.

G.: Dass du uns besuchtst.

M.: Danke, vielen Dank! Fuer diese Gastfreundschaft oder so was.

G.: Wir freun uns, dass du da bist.

M.: Danke, Ja, mein Lieber Gerhard. Wir haben uns in Usbekistan kennengelernt. Es ist schon zwei Jahre voruebergangen/ Es war am 2008 6 Jahr ya?

G.: Ja, richtig,

M.: Es war Praesidentenauswahl.

G.: Genau

M.: Und ich habe ein Paar Fragen. Wann waren sie zum ersten Mal eigentlich in Uzbekistan? Ich denka damals war nicht zum ersten Mal. Oder?

G.: Nein, das war schon ein bisschen spaeter das stimmt.

Meine erste Reise war im September 2011

M.: 2011

G.: Das ist schon ein bischen laenger her gewesen meine private Reise zu Freunden nach Uzbekistan. Nach Taschkent.

M.: Ok

Kommunikativ tahlil:

Kommunikativ maqsad. Ushbu keltirilgan misolda so'rashish nutq aktidan foydalanilgan bo'lib, Mirzoxid o'z savollarini bermoqda. Kommunikativ maqsad ma'lumot almashish bo'lib, axborot yetkazish va axborotga ega bo'lish.

Aloqa turi. Keltirilgan misolda savol-javob aloqa turi sifatida qo'llaniladi va ta'kidlash darak gaplar qo'llanilgan.

Baho. Ushbu dialogda nemis millatiga mansub suhbatdoshning ona tilini nemis tili bo'lmagan suhbat sherigining nutqida xatolar mavjudligiga ko'z yummoqda. Masalan: Mirzoxid nemis suhbatdoshiga birinchi marta O'zbekistonga u qachon kelganligini so'radi va o'zi tezlik bilan javob berdi: Siz, prezident saylovlari bo'lganda kelgansiz, ammo prezident saylovlari jumlanisini nemis tilida xatto ifodaladi Es war Praesidentenauswahl, ya'ni wahl so'zining o'rniga auswahl so'zini ishlatdi. Ushbu so'zlar ma'no jihatdan bir-biriga yaqin bo'lganligi va tushunishga imkoniyat mavjudligi sababli, nemis so'zlovchisi xatoni to'g'rilamadi va suhbatni davom ettirib ketdi. Bu uning o'zbek suhbatdoshi o'zi xohlagandek nemis tilini bilish darajasi o'ta yuqori bo'lmisligi va bu qo'rqinchli holat emasligini anglagan holda, tolerantlikni namoyon qilayotganining guvohi bo'lamiz.

Mexanizm. Tolerantlik strategiyasining xatoga ko'z yumish taktikasini qo'llash natijasida suhbat uzilib qolmasligi va sifatli davom etishini ta'minlamoqda. Chunki suhbatdoshga nutqda xatosini aytish natijasida u uyaliq, yana gapirishga tortinib

qolishi mumkin. Buni oldini olish maqsadida suhbatdoshning nutqdagi xatolariga ko'z yumish maqsadga muvofiqdir.

Kontekst. Ushbu misolda keltirilgan kontekst asosan maishiy bo'lib, u kasbga yo'naltirilgan. Ikki madaniyat vakilining faoliyat turlari xaqida xususida kechmoqda.

Pragmatik tahlil:

Pragmatik maqsad. Ikki mamlakatning aloqalarini yuksaltirishni maqsad qilib olgan Mirzoxid va BirkI suxbati madaniyatlarni yanada yaqinlashtirmoqni maqsad qilgan. O'zining imkoniyatlarini namoyish qilish (reklama) orqali o'z tanish va ta'sir doirasini kuchaytirmoqda.

Madaniy kontekst. Ular kafedra o'tirishibdi. O'zbek madaniyatiga ko'ra esa o'z uyiga va oila davrasiga mexmonga chaqirgan bo'lardi. Gerxard ayniqsa o'zini erkin tutmoqda. Ya'ni yaqinlashib ham ketmaslikning oldini olib ijtimoiy masofa saqlanmoqda.

Strategiya qo'llanilishining ta'siri va tushunilishi. Xatoga ko'z yumish sodir bo'layotgan ushbu dialogda xayotiy bo'lmagan, balki tilga tegishli bo'lgan xatolarga nisbatan ko'z yumilmoqda, ya'ni e'tibor qaratmayotganligi suxbatning silliq kechishiga va fikrlarning bo'linmasligiga olib kelmoqda.

Strategiyaning kontekstdagi o'ri. Xatoga ko'z yumish taktikasini qo'llash orqali suhbatdoshiga ruxiy salbiy ta'sir qilishning oldi olinmoqda. Mirzoxidning o'zi sezmay qolgan holda bu ijobiy xolatga olib keldi.

Samaradorligi. Ushbu taktikaning samarasi shunda ko'rinadiki, muloqot uzulishlarsiz, do'stona, erkin holatda olib borilmoqda. Bu xolat bir necha bora kulgi orqali ham yuzaga chiqmoqda.

Sintezlangan tahlil:

1. Yaxshi ishchan va do'stona muhit o'rnatish maqsad qilanganligi tufayli ham tolerantlik strategiyasining xatoga ko'z yumish taktikasi qo'llash orqali muloqot davomida nafaqat o'zaro munosabatlar, balki ish faoliyati doirasidagi munosabatlarni ham kuchaytirmoqda.

2. Berkl tomonidan olib borilgan ta'kidlar Mirzoxidga tushunarli bo'lmoqda va yaxshi qabul qilinmoqda.

3. Xatoga ko'z yumish taktikasini ijtimoiy davomli aloqalar o'rnatishda o'zaro kelishuvga erishishda va ijobiy silliq qayta aloqaga ko'maklashdi.

4. Nemislarning grammatik xatolarga katta e'tibor bermasligi nemis tilini chet tili sifatida biluvchilarning nutqini uzmasdan, motivatsiyasini susaytirmasdan davom etishiga yo'l bermoqda.

5. Madaniyatlararo muloqotda xatoga ko'z yumish taktikasining nutq da muloqotda kooperatsiyaga erishishda samarali xisoblanib, misol sifatida turli millat vakillarining muloqotlari uchun ibrat bo'lishi mumkin.

Demak, madaniyatlari turlicha bo'lishiga qaramasdan, Berkl va Mirzoxidning bir birlarini avaylab olib borayotgan suhbatlari bir birlariga nisbatan bo'lgan ishonchini kuchaytiradi va bir birlarini yanada yaqindan bilishlariga yo'l ochadi.

2. Mavqeiini ko'tarish taktikasi. Quyida Germaniya Federativ Respublikasining O'zbekistondagi Favqulodda va muxtor elchisi Gunter Overfeld 15 mart 2019 yil HUDUD.TV teleko'rsatuviga bergan intervyusi keltiriladi.

Misol-2. [3]

– Xayrli kun, janob elchi. Bizga vaqt ajratganingiz uchun tashakkur bildirmoqchiman. Suxbatimizni yoshlar haqida boshlasak, aytinch, Germaniya yeshlari bilan O'zbekiston yoshlarini qanday taqqoslagan bo'lardingiz.

– Meningcha, dunyodagi barcha yoshlar deyarli bir xil. O'zbekiston yoshlari va Germaniya yoshlarining bir biriga o'xshash jihatlari ko'p. Ular dunyo bo'ylab sayoxat qilishni istaydilar, erkin fikrlaydilar, ko'p narsani o'rganishga harakat qiladilar, internetdan foydalanadilar va musiqa eshitishni

ixlosmandlar. Shuning uchun O'zbekiston va Germaniya yoshlari o'rtasida katta farqlar mavjud emas deb o'ylayman.

– Yurtimizda yoshlar masalalarini ularning xuquq va erkinliklarini O'zbekiston yoshlar ittifoqi tashkiloti o'rganadi. Shu ma'noda so'ramoqchi bo'lgandim Germaniyada yoshlar masalasiga qay darajada e'tibor qaratiladi.

– Yoshlar masalalari bilan sport klublar, universitetlar, maktablar xususiy tashkilotlar shug'ullanishadi. Germaniya axolisi juda individual, shuning uchun Germaniyada yoshlar bilan bog'liq bo'lgan tashkilotlar yo'q.

– Sizning davlatingizda yeshlarni kasbga yo'naltirish va ularni ish bilan ta'minlash masalasiga qanday yondashiladi?

– Bizda bolalar 14-15 yoshga kirganda universitetlar yoki oliy ta'lim muassalari va kompaniya maktablariga tashrif buyurishadi. u yerda ularga tushunchalar beriladi va ular o'z dasturlarini taqdim etadilar.

– Ular bo'sh vaqtlarini ko'proq nimalarga sarflashishadi. Ko'proq kitob o'qishni afzal ko'radilarmi?

– Menimcha kitob o'qish eski davrlarda edi. Bugungi kunda Germaniyadagi yashayotgan odamlar va men O'zbekistonda ko'rishim mumkin bo'lgan yoshlar bo'sh vaqtlarini kompyuterda sarflashadi va albatta sport bilan ham shug'ullanishadi. Tabiat bag'riga chiqishadi. Maktabda ta'tillar berilgach ular do'stlari bilan juda ko'p sayoxat qiladilar va sayoxatdan qaytgach yana o'qishlarini davom ettiradilar.

– O'zbekiston va Germaniya yoshlariga tilagingiz.

– Men ularning baxtli xayot kechirishlarini istayman. ularning karyeralarida muvaffaqiyat tilayman. Tilagim ular o'z vaqtlarini jamoalari uchun, muhim maqsadlari uchun sarflashsin va muxtoj kishilarga albatta yordam berishsin.

Kommunikativ tahlil:

Kommunikativ maqsad. Ushbu madaniyatlararo yuz berayotgan muloqotdan kommunikativ maqsad ikki xalqni qiyoslab xulosa chiqarish singari fikr so'ralmoqda.

Aloqa turi. Fikrni bayon etish savol va unga beriladigan javoblardan tashkil topgan.

Baho. Bunda bir-biriga yetkazilayotgan ma'lumotlar tez tushunilib, kommunikantlar tomonidan o'z vaqtida javob reaksiyasi amalga oshirilmoqda. Germaniya elchisining tolerantlik strategiyasi mavqeini ko'tarish taktikasidan foydalanishi jurnalist tomonidan kasbiy etiketga asoslanib neytral kutib olinmoqda va aniqlashtiruvchi savollar berilmoqda.

Mexanizm. Savol beruvchi o'z savoli orqali xalqaro darajadagi qiyoslash ishini olib borib asosiy maqsadini yoshlar garchi ikki davlatda yashasada qiziqishlari o'xshash ekanligi, dunyoni ko'rish, o'rganishga bo'lgan intilishlari unikal ekanligiga e'tibor qaratmoqda. Bir davlat Yevropaning iqtisodiy rivojlangan davlatlaridan biri, ikkinchi davlat esa geografik jihatdan Markaziy Osiyo xududida joylashganligi rivojlanayotgan davlatlar guruxidan o'rin olgan bo'lsa-da, inson mavqei mohiyatan bir-biridan uzoq emasligiga urg'u berilayotganligining guvohi bo'lamiz. Qolaversa, globalizatsiya jarayoni har bir mamlakatning yoshlari bir-biri bilan teng aloqaga kirishishlari mumkinligini va bir-birlaridan boxabar yashashlari imkoniyati mavjud ekanligini e'tiborga olish zarur ekanligiga bilvosita ko'rsatma berishi ham sherigining mavqeini ko'tarish taktikasi yordamida amalga oshayotganligining guvohi bo'lamiz.

Kontekst. Ushbu misolda siyosiy kontekst turi keltirilgan bo'lib, unda bir kommunkant to'g'ridan to'g'ri davlat vakili sanalib, u o'z nomidan emas balki Davlat pozitsiyasidan fikrlarini bayon qilmoqda, ikkinchi kommunkant esa o'zbek jurnalisti bo'lib, u o'z o'rnida O'zbekiston qiziqishlarini Germaniya elchisi bilan suhbatda savollar berish orqali namoyon qilmoqda.

Pragmatik tahlil:

Pragmatik maqsad. Ushbu suhbatning pragmatik maqsadi ikki davlat o'rtasidagi aloqalarni yaxshilash va yaqin hamkorlikka erishishdir.

Madaniy kontekst. Tolerantlik strategiyasi mavqeini ko'tarish taktikasi qo'llanilishi madaniyatlararo muloqotning siyosiy kontekstida kooperatsiyaga erishishda samaralidir.

Strategiya qo'llanilishining ta'siri va tushunilishi. Ushbu madaniyatlararo muloqotda mavqeini ko'tarish taktikasi qo'llanilishi o'rinli ekanligi kontekst turiga bog'liqligi hamda kommunkantlarning neytral pozitsiyalarda ekanligida namoyon bo'lmoqda. Shuningdek, ushbu intervyuda tolerantlik strategiyasining qo'llanilishi kommunkantlarning qo'yan maqsadiga erishishga, o'z fikrini boshqa suhbatdoshga yetkazishgayordam bermoqda.

Strategiyaning kontekstdagi o'rni. Siyosiy kontekstda mavqeini ko'tarish taktikasidan foydalanilishi, suhbatdoshning yuqori darajada diplomatik ko'nikmalariga ega ekanligidan dalolat bermoqda hamda jurnalist tomonidan neytral qabul qilinmoqda.

Samaradorligi. Ushbu kommunikativ muloqot turida tolerantlik strategiyasining qo'llanilishi samarasi yuqori bo'lganini ma'lumot almashish silliq kechganida namoyon bo'ldi.

Sintezlangan tahlil:

1. Kommunkantlarning ma'lumot almashish jarayoni natijasida ikki halqni qiyoslash asosida ularning o'xshash va o'xshamagan jihatlarini ko'rsatish hamda ikki davlat munosabatlarini yaxshilashdir.

2. Fikrni bayon etish savol-javob tariqasida amalga oshirildi va tolerantlik strategiyasi mavqeini ko'tarish taktikasi qo'llanilishi madaniyatlararo muloqotning siyosiy kontekstida kooperatsiyaga erishishda samarali bo'lganini kommunkantlarning neytral reaksiyalarida namoyon bo'ldi.

3. Kommunkantlarning o'z vaqtida savollar hamda ularga to'liq javob berishi tolerantlik taktikasining o'rinli qo'llanilganidan dalolat berdi.

4. Madaniyatlararo muloqot jarayoni siyosiy kontekstida ikki kommunkantning turli mavqe darajalariga mansub ekanligi, ularning siyosiy pozitsiyasidan kelib chiqib halqlar vakillari mavqeini ko'tarib gapirish ikki halq o'rtasida iliqlik bo'lishi orqali hamkorlikka erishishga ko'maklashadi.

5. Ushbu bikultur kontekstda mavqeini ko'tarish taktikasining qo'llanilishi boshqa madaniyatlararo muloqotda ham qo'llanilishi mumkinligini ifodalaydi.

Madaniyatlararo muloqot jarayonida qanday kontekst bo'lishidan qat'iy nazar, tolerantlik strategiyasining mavqeini ko'tarish taktikasi qo'llanilishi ikki halq vakili o'rtasida iliqlik, ijobiylikni shakllantiradi, o'zaro xurmat, tolerantlikni namoyish etish orqali hamkorlikka erishish mumkin. Shuningdek, ikki kommunkantning turli mavqe darajalariga (ushbu misolda davlat elchisi va jurnalist) ega bo'lganligida ayniqsa ushbu taktikaning qo'llanilishi o'rinli bo'ladi. Bunda ikki halq o'rtasidagi farqlarni, ikki davlat turli iqtisodiy rivojlanish hamda turmush darajalariga egaligini yumshatish orqali konstruktiv, bo'rtirilmagan holatda mavqeini ko'tarish orqali erishish mumkin.

Xulosa va takliflar. Shunday qilib, o'rganishlar natijasiga ko'ra, tolerantlik strategiyasi nemis tilida lingvistik kooperatsiyani ta'minlashda xatoga ko'z yumish va mavqeini ko'tarish taktikalari orqali amalga oshiriladi, uni qo'llash tufayli suhbatdoshlar o'rtasidagi o'zaro hurmat va tushunish mustahkamlanadi.

ADABIYOTLAR

1. Issers O.S. Kommunikativnie strategii i taktiki russkoy rechii. M. Lenand. 2017. 308 s.
2. Kuznetsova Ye.A. Konfrontatsiya i kooperatsiya v rechevom povedenii vladimira poznera (na materiale avtorskogo tok-shou). Magitrskaya rabota. Yekaterinburg, 2017. – 29 s.
3. <https://www.youtube.com/watch?v=mvioZkZrfQQ>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=VN71VEtPI8I>